

Rolf Enström

TNT - Tönal - Nagual - Tsentzaks - en triptyk

Förkortningen TNT förknippas väl de flesta med ett mycket explosivt ämne. I detta fall står dock förkortningen för titlarna på tre verk som är intimt förknippade med varandra. Tönal - Nagual - Tsentzaks.

TNT komponerades på beställning av Musikradion hösten 1985. Musikradion lade tillsammans med beställningen in en brasklapp med önskemålet att verket skulle vara mediaaget. Resultatet fick Riksradions administratörer att sätta pappren i halsen - TNT skulle nämligen framföras i radions tre kanaler samtidigt. I programkommentaren skriver tonsättaren:

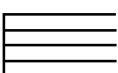
"Jag valde att komponera tre verk som skulle kunna uppföras samtidigt, synkroniserade med varandra - men de skulle också kunna framföras fristående. Varje verk skulle ha tillräcklig kraft att stå på egna ben. Man skulle också kunna spela dem i vilken ordning som helst - något som också följer av idén."

I radioversionen är TNT ett åttakanaligt stycke, där sex av kanalerna disponeras av Tönal - Nagual - Tsentzaks. Den sjunde kanalen är en motfästärämma till Nagual och på den åttonde kanalen sänds datainformation om TNT. Radion valde emellertid att inte framföra verket i enlighet med tonsättarens intentioner, utan TNT fick sitt uruppförande i Berwaldhallen hösten 1986, då i form av en tvåkanalig mixning.

TNT

3 x 7' 00"

1986

Rolf Enström

TNT - Tönal - Nagual - Tsentzaks - en triptyk

Förkortningen TNT förknippas väl de flesta med ett mycket explosivt ämne. I detta fall står dock förkortningen för titlarna på tre verk som är intimt förknippade med varandra. Tönal - Nagual - Tsentzaks.

TNT komponerades på beställning av Musikradion hösten 1985. Musikradion lade tillsammans med beställningen in en brasklapp med önskemålet att verket skulle vara mediaaget. Resultatet fick Riksradions administratörer att sätta pappren i halsen - TNT skulle nämligen framföras i radions tre kanaler samtidigt. I programkommentaren skriver tonsättaren:

"Jag valde att komponera tre verk som skulle kunna uppföras samtidigt, synkroniserade med varandra - men de skulle också kunna framföras fristående. Varje verk skulle ha tillräcklig kraft att stå på egna ben. Man skulle också kunna spela dem i vilken ordning som helst - något som också följer av idén."

I radioversionen är TNT ett åttakanaligt stycke, där sex av kanalerna disponeras av Tönal - Nagual - Tsentzaks. Den sjunde kanalen är en motfästärämma till Nagual och på den åttonde kanalen sänds datainformation om TNT. Radion valde emellertid att inte framföra verket i enlighet med tonsättarens intentioner, utan TNT fick sitt uruppförande i Berwaldhallen hösten 1986, då i form av en tvåkanalig mixning.

TNT

3 x 7' 00"

1986

TNT finns på en vinylskiva på etiketten Fylkingen Records och är graverat i enlighet med de principer som råder för kompositionernas inbördes relationer.

När skrivlyssnaren sätter ner pickupen på sidan B för att avnjuta TNT kommer han/hon att bli ganska överraskad. Slumpen - och inte lyssnaren - avgör vilket av styckena som blir spelat. Tõnal - Nagual - Tsentsaks är graverade bredvid varandra och inte, som brukligt är, efter varandra. Det finns alltså en chans på tre att verkligen få höra det stycke man förutsatt sig att lyssna på (detta är et sannolikhets-förhållande som råder oavsett hur många gånger man spelat skivan).

Skivlyssnaren kan på så sätt bli medskapare av TNT. Genom att avsiktligt eller oavsiktligt flytta pickupen mellan spåren hör man vad som händer i "den andra kanalen" och kan skapa nya kombinationer av de tre verken.

För att ge lyssnaren några ledtrådar om hur de olika delarna klingar , följer här en kort karaktäristik av varje stycke:

Tõnal - (uttalas tånall) - ordet härstammar från aztekiska och har innebörden "ett predestinationssystem liknande vår astrologi". Stycket börjar stilsamt med ett metallfoniknande arpeggio. Formnen är enkel - en gles inledning med många

pauser. Så småningom förs fler och fler musikaliska element in och långsamt förtätas klangbilden.

Nagual - (uttalas naovall) består egentligen bara av en enda lång klang innehållande många skikt som malar upp en värld mycket olik vår egen. Stycket börjar mycket svagt med ett muller , knappt hörbart i ett lågt register. Nagual -härstammar också från aztekiska och har innebörden "något dolt, något som ligger bortom." Stycket är uteslutande uppbyggt av konkret material.

Tsentsaks - betyder på jivaroindiansk dialekt "medhjälpare". I radioversionen fungerar Tsentsaks som en katalysator för händelser i Tõnal, därav titeln. I Tsentsaks är, liksom i de övriga verken, det musikaliska materialet förhållandevis litet och klangligt set homogent. Stycket börjar med en kraftig attack, ett slagverksjud, för att sedan kretsa kring ett system som markeras av dessa slag. - ett system som påverkar händelser inom det egna verket såväl som i Tõnal.

Tsentsaks innehåller både konkret och elektroniskt material.

Thomas Hellsing

TNT finns på en vinylskiva på etiketten Fylkingen Records och är graverat i enlighet med de principer som råder för kompositionernas inbördes relationer.

När skrivlyssnaren sätter ner pickupen på sidan B för att avnjuta TNT kommer han/hon att bli ganska överraskad. Slumpen - och inte lyssnaren - avgör vilket av styckena som blir spelat. Tõnal - Nagual - Tsentsaks är graverade bredvid varandra och inte, som brukligt är, efter varandra. Det finns alltså en chans på tre att verkligen få höra det stycke man förutsatt sig att lyssna på (detta är et sannolikhets-förhållande som råder oavsett hur många gånger man spelat skivan).

Skivlyssnaren kan på så sätt bli medskapare av TNT. Genom att avsiktligt eller oavsiktligt flytta pickupen mellan spåren hör man vad som händer i "den andra kanalen" och kan skapa nya kombinationer av de tre verken.

För att ge lyssnaren några ledtrådar om hur de olika delarna klingar , följer här en kort karaktäristik av varje stycke:

Tõnal - (uttalas tånall) - ordet härstammar från aztekiska och har innebörden "ett predestinationssystem liknande vår astrologi". Stycket börjar stilsamt med ett metallfoniknande arpeggio. Formnen är enkel - en gles inledning med många

pauser. Så småningom förs fler och fler musikaliska element in och långsamt förtätas klangbilden.

Nagual - (uttalas naovall) består egentligen bara av en enda lång klang innehållande många skikt som malar upp en värld mycket olik vår egen. Stycket börjar mycket svagt med ett muller , knappt hörbart i ett lågt register. Nagual -härstammar också från aztekiska och har innebörden "något dolt, något som ligger bortom." Stycket är uteslutande uppbyggt av konkret material.

Tsentsaks - betyder på jivaroindiansk dialekt "medhjälpare". I radioversionen fungerar Tsentsaks som en katalysator för händelser i Tõnal, därav titeln. I Tsentsaks är, liksom i de övriga verken, det musikaliska materialet förhållandevis litet och klangligt set homogent. Stycket börjar med en kraftig attack, ett slagverksjud, för att sedan kretsa kring ett system som markeras av dessa slag. - ett system som påverkar händelser inom det egna verket såväl som i Tõnal.

Tsentsaks innehåller både konkret och elektroniskt material.

Thomas Hellsing